

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS NEGALIOS PAGRINDU KAUNO APYLINKĖS TEISMO RŪMUOSE TYRIMO

2019 m. gruodžio 3 d. Nr. (19)SN-181)SP-117
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) atliekamas tyrimas dėl galimo diskriminavimo negalios pagrindu.

2019 m. spalio 15 d. pareiškėjo A. K., turinčio judėjimo negalią (toliau – Pareiškėjas)¹, pateiktame skunde nurodoma, kad Pareiškėjas turi judėjimo negalią ir naudojasi asmens su negalia vežimėliu. Pareiškėjas teigia, jog „rugsėjo mėnesį reikėjo apsilankyti Kauno apylinkės teismo rūmų Laisvės al. 103, LT-44291 Kaunas raštinėje“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta). „Pareiškėjo, kad ši valstybės institucija nesuteikia tokios galimybės. Į pastatą patekus per pagrindinį įėjimą, kelyje link teismo raštinės yra laiptai ir įrengtas užvažiavimas, neatitinkantis STR reikalavimų (ženkliai per status). Akivaizdu, jog įrengiant nebuvo rengtas projektas, bandyta apsieti savo žiniomis. Taip pat šiame pastate įrengti WC rūsyje, į kurį pakliūti žmonėms su negalia nėra galimybių – nėra įrengtas turėklinis keltuvas žmonėms su judėjimo negalia“. „Prie statinio nėra įrengta vietų pasistatyti automobilį žmonėms su negalia.“

Skunde nurodoma, jog „teismo rūmai turi vidinę automobilių statymo aikštelę, tačiau lankytojai į ten neįleidžiami. Todėl tenka palikti automobilį J. Gruodžio g.“, apytiksliai už „100 m. nuo pagrindinio įėjimo. Žiemos metu, kai lauke prisnigta, judantiems rateliais ten pravažiuoti neįmanoma. Rūmai turi ir tarnybinį įėjimą vidiniame kieme tačiau ten lankytojai neįleidžiami, nes durys rakinamos. Tačiau net ir per ten patekus, vis tiek neįmanoma pakliūti į raštinę dėl netinkamo nuolydžio užvažiavimo.“

Seimo kontrolierė, pavadavusi lygių galimybių kontrolierių, Milda Vainiutė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 straipsnio 2 dalimi, 2019 m. spalio 25 d. raštu Nr. (19)SN-181)S-652 kreipėsi į Kauno apylinkės teismo Kauno rūmų, esančių Laisvės al. 103, Kaune (toliau – Teismas), pirmininką, prašydama pateikti informaciją, ar Teismo pastato vidus bei patekimas į jį yra pritaikyti asmenims su judėjimo negalia bei atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 14

---

¹ Pareiškėjo vardas ir pavardė Tarnybai žinomi.

d. įsakymu Nr. 314 patvirtintą statybos techninį reglamentą STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“; kokiomis sąlygomis (tvarka) asmenys su judėjimo negalia gali naudotis Teisme teikiamomis viešosiomis paslaugomis; ar asmenims su judėjimo negalia yra sudarytos vienodos galimybės, palyginus su kitais asmenimis, gauti Teisme teikiamas paslaugas; kokių būdu; ar asmenims su negalia yra sudarytos sąlygos patekti į Teismo pastato vidų bei laisvai judėti jo viduje; jei ne, kokių priemonių ketinama imtis esančioms kliūtims pašalinti.

Paprašyta pateikti dokumentus dėl Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnyje nustatyta tvarka Teismo pastato pritaikymo asmenų su negalia poreikiams.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė:

Tarnyboje 2019 m. lapkričio 8 d. gautame Teismo rašte Nr. (1.19)-S1-561 (toliau – Raštas) nurodoma, jog Teismas sutinka su Pareiškėjo skunde konstatuotais kai kuriais faktais, kad Teismo pastatas nėra tinkamai pritaikytas žmonių su negalia reikmėms pagal Reglamento reikalavimus, tačiau atkreipia dėmesį, kad Reglamentas nustato reikalavimus rengiant naujai statomų statinių, nurodytų Reglamento 1 priede, projektus. Rekonstruojant ar kapitališkai remontuojant šiuos statinius, Reglamento nuostatos taikomos tik rekonstravimo ar kapitalinio remonto pertvarkomoms statinio dalims. Teismo pastatas yra statytas 1968 m. ir nuo to laiko nebuvo atliktas jo senosios dalies, esančios Kaune, J. Gruodžio g. 12, viešųjų patalpų kapitalinis remontas arba rekonstrukcija. Parengtas viešųjų patalpų rekonstrukcijos ir remonto projektas liko neįgyvendintas dėl Lietuvą ištikusios ekonominės krizės. Dėl skiriamo per mažo finansavimo, ne tik Teismo pastatams, bet ir visai teismų sistemai iškilo daug infrastruktūros problemų, įskaitant ir Reglamente nurodytų reikalavimų neatitikimą, kurių, neskiriant atitinkamo finansavimo, nėra galimybės kuo operatyviau išspręsti.

Rašte pažymima, kad pagrindinis įėjimas į Teismo pastatą yra įrengtas iš Laisvės alėjos pusės. Pateikimas per minėtą šį įėjimą į Teismo pastatą yra visiškai patogus asmenims, turintiems judėjimo negalią, t. y., įėjimas yra be laiptelių ir kitokių kliūčių. Rašto rengėjai sutinka su Pareiškėjo pastebėjimu, jog Teismas turi vidinį kiemą su automobilių stovėjimo aikštele, į kurią lankytojai neįleidžiami. Teismo vidinis kiemas yra skirtas tik parkuoti Teismo darbuotojų automobilius bei policijos pareigūnams (konvojavimo tarnyboms) įvažiuoti bei jų tarnybiniams automobiliams laikyti. Į Teismo vidinį kiemą

yra patenkama per arką, užtvirtą kelio užtvaru, kuris pakeliamas tik Teismo darbuotojams surinkus atitinkamą numerį telefonu. Šiame kieme nėra galimybių įrengti automobilių stovėjimo vietas asmenims su negalia, nes yra privalu užtikrinti ir pačių Teismo darbuotojų saugumą, ir sklandų policijos konvojavimo tarnybos privažiavimą, pristatant į Teismo posėdžius suimtus asmenis. Be to, vidinio kiemo aikštelė netalpina visų dirbančiųjų automobilių, darbuotojai raginami į darbo vietą vykti viešuoju transportu, kad būtų užtikrintas policijos pareigūnų bei kitų specialiųjų tarnybų automobilių pravažiavimas.

Atkreipiamas dėmesys, kad teismo posėdžiai, į kuriuos kviečiami asmenys, turintys judėjimo negalią, vyksta pirmajame Teismo pastato aukšte. Teismo posėdžių salė paskiriama būtent pirmajame aukšte, kad neįgaliesiems tektų patirti kuo mažiau nepatogumų. Be to, asmenį su negalia visada pasitinka teismo posėdžių sekretorė, kuri palydi iki posėdžių salės ir atsako į asmeniui aktualius klausimus (kaip patekti į tualetą, kur yra Teismo rūbinė, raštinė ir t. t.). Raštinė, į kurią norėjo patekti Pareiškėjas, yra būtent senojo Teismo pastato dalyje (nerekonstruotoje), todėl teisingai pastebėta, kad pakeliui į raštinę yra laipteliai ir ant jų įrengtas pandusas (užvažiavimas), neatitinkantis Reglamento reikalavimų – per status. Teismas pagal galimybes ant šių laiptelių įrengė pandusą su šalia esančiu turėklu, o iškilus būtinybei – bet kuris Teismo darbuotojas pasirengęs padėti neįgaliajam pasiekti raštinę. Tik esant pakankamam finansavimui ir rekonstruojant pastatą, bus įvykdyti būtini reikalavimai tinkamam pandusui įrengti. Be to, neįgaliųjų tualetas, kaip skunde minėjo Pareiškėjas, yra įrengtas Teismo pastato apatiniame aukšte (rūsyje), tačiau neįgaliesiems nereikia nusileisti laiptais, nes į apatinį aukštą asmenys, turintys judėjimo negalią, nusileidžia liftu, paspaudę 0 aukštą (liftas pirmajame aukšte pasiekiamas be jokių kliūčių). Teismo pastato fojė visuomet dirba informaciją teikiantis darbuotojas, tai pat iškabinti informatyvūs nauji ženklai neįgaliesiems.

Toliau Rašte nurodyta: „Apgailestaujam, jog [Pareiškėjui] teko susidurti su nepatogumais, tačiau teismas asmenims su judėjimo negalia visuomet teikia pagalbą ir tikrai nėra ilgą laiką gauta neįgaliųjų skundų dėl jų galimybių apribojimų teismo rūmuose. Sulaukus tikslinio finansavimo, vis dar esamos problemos bus sprendžiamos.“

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar Teismas nepažeidė Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatų, pagal kurias, įgyvendindamas lygias galimybes, prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas, nepaisydamas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos, privalo visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokius pačius gaminius, prekes ir paslaugas, įskaitant aprūpinimą būstu, ir taikyti vienodas apmokėjimo sąlygas ir garantijas už tokius pačius ir vienodos vertės gaminius, prekes ir paslaugas.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos (toliau – Konvencija), kurios dalyvė yra Lietuva, 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog valstybės, šios Konvencijos šalys, užtikrina, kad prieš įstatymą visi asmenys lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. Valstybės, šios Konvencijos šalys, draudžia bet kokį diskriminavimą dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties (Konvencijos 5 straipsnio 2 dalis).

Konvencijos 9 straipsnyje „Prieinamumas“ įtvirtinta pareiga valstybėms, šios Konvencijos šalims, siekti, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imtis atitinkamų priemonių, užtikrinant neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos: pastatams, keliams, transporto priemonėms ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant mokyklas, būstą, medicinos įstaigas ir darbo vietas; informacijos, ryšių ir kitokioms tarnyboms, įskaitant elektronines ir avarines tarnybas. Pagal 9 straipsnio 2 dalies nuostatas, valstybės, šios Konvencijos šalys, įpareigojamos imtis atitinkamų priemonių, siekiant rengti ir skleisti visuomenei prieinamų objektų ar jai teikiamų paslaugų prieinamumo būtiniausius standartus ir gaires bei kontroliuoti, kaip jie įgyvendinami; suteikti galimybę pasinaudoti įvairių pagalbininkų ir tarpininkų paslaugomis, įskaitant gidus, skaitovus ir profesionalius gestų kalbos vertėjus, kad būtų sudarytos sąlygos patekti į pastatus ir kitus visuomenei prieinamus objektus; skatinti kitokias atitinkamas pagalbos ir paramos neįgaliesiems formas, kad jiems būtų užtikrinta galimybė gauti informaciją.

Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas 2014 m. gegužės 22 d. Konvencijos 9 straipsnio „Prieinamumas“ Generaliniame komentare (toliau – Komentaras) nurodė, jog

prieinamumas yra būtina asmenų su negalia savarankiškumo ir galimybės visavertiškai bei lygiomis teisėmis su visais asmenimis dalyvauti visuomeniniame gyvenime sąlyga. Neužtikrinus fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacijos ir ryšių technologijų bei sistemų, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumo, asmenys su negalia neturėtų lygių galimybių dalyvauti bendruomenės, kurioje jie gyvena, veikloje (Komentaro 1 p.).

Konvencija nustatyta pareiga visiems, tiek privatiems, tiek viešiesiems, subjektams, nepaisant jų teisinės formos, užtikrinti prieinamumą jų nuosavybės teise valdomuose pastatuose, taip pat padaryti prieinamą transporto infrastruktūrą, transporto priemones, informaciją bei komunikacijos priemones, paslaugas. Visi paslaugų teikėjai, tiek privatūs, tiek viešieji, privalo užtikrinti paslaugų prieinamumą, jeigu tik paslauga ar prekė yra teikiama ar prieinama visuomenei. Tokios pareigos pažeidimas yra laikomas diskriminaciniu elgesiu (Komentaro 13 p.). Prieinamumas yra būtina sąlyga, asmenims su negalia užtikrinant jų pagrindines teises ir laisves, galimybę gyventi savarankiškai, dalyvauti visuomeniniame gyvenime (Komentaro 14 p.).

Konvencijos 9 straipsnyje įtvirtinta prieinamumo pareiga turi būti įgyvendinama dviem aspektais:

1) užtikrinant naujai projektuojamų, statomų ar gaminamų objektų, aplinkos, prekių, produktų bei paslaugų prieinamumą;

2) pašalinant kliūtis jau pastatytuose statiniuose, kitoje fizinėje aplinkoje, asmenims su negalia naudojančiais transportu, informacija bei komunikacijos priemonėmis, prekėmis bei paslaugomis, prieinamomis visuomenei (Komentaro 24 p.).

Lietuva Konvenciją ratifikavo 2010 metais ir įsipareigojo žmones su negalia integruoti į visuomenę sudarant palankias sąlygas užtikrinti jų orumą ir teises. Profesorius Jonas Ruškus, Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių komiteto narys, teigia, kad, ratifikavusi šią Konvenciją, Lietuva „įsipareigojo ir prisiėmė atsakomybę įgyvendinti Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatas savo šalių įstatymuose ir praktikoje diegti lygybės ir nediskriminavimo, prieinamumo prie visuomenės išteklių, lygybės prieš įstatymą, gyvenimo savarankiškai ir įtraukties į bendruomenę principus“².

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pamatinis asmenų lygybės principas. Konstitucijos 29 straipsnyje skelbiama, jog įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs; žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl lyties,

---

² Jonas Ruškus: Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencija keičia pasaulį. 2014; <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-06-16-jonas-ruskus-jungtiniu-tautu-neigaliuju-teisiu-konvencija-keicia-pasauli/118862>.

rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio nuostatas, Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas, kurio turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, kad konstitucinis visų asmenų lygybės principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, taip pat kad asmenys negali būti diskriminuojami arba kad jiems negali būti teikiama privilegijų (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad konstitucinis asmenų lygybės principas nepaneigia pačios galimybės skirtingai traktuoti žmones atsižvelgiant į jų statusą ar padėtį (Konstitucinio Teismo 2003 m. gruodžio 30 d. nutarimas).

Jungtinių Tautų bei Europos Sąjungos, taip pat nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija reiškia teisių sumažinimą, suvaržymą ar atėmimą tam tikrai kategorijai žmonių dėl kokių nors asmens požymių. Diskriminacija suvokiama kaip asmenų lygybės principo pažeidimas, kai asmeniui ar asmenų grupei yra sukuriamos mažiau palankios sąlygos, taikomi skirtumai, išimtys, apribojimai ar teikiamas pranašumas, lyginant su kitais asmenimis, esančiais toje pačioje ar tokioje pačioje situacijoje.

Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 9 dalį, tiesioginė diskriminacija – tai elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui. Pagal Lygių galimybių įstatymo 2 straipsnio 5 dalies nuostatas, netiesioginė diskriminacija apibūdinama kaip veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent ši veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Pagal Lygių galimybių įstatyme įtvirtintą diskriminacijos sąvoką, tiriant diskriminacijos fakto buvimą ar nebuvimą siekiama nustatyti, ar tam tikras elgesys, teisės norma, praktika galėtų tam tikrą

asmenį dėl tam tikro asmens tapatybės požymio, t. y., aptariamam atveju – dėl negalios, priversti atsistoti mažiau palankioje padėtyje nei kitas asmuo, neturintis šio požymio.

Lygių galimybių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtinta įrodinėjimo pareigos paskirstymo tvarka nagrinėjant lygių galimybių principo pažeidimo atvejus, t. y., teismuose ar kitose kompetentingose institucijose nagrinėjant fizinių, juridinių asmenų, kitų organizacijų ir jų padalinių skundus, pareiškimus, prašymus, pranešimus ar ieškinius dėl diskriminacijos lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, pareiškėjui nurodžius aplinkybes, leidžiančias daryti prielaidą dėl tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos buvimo, preziumuojama, kad tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos, priekabiavimo ar nurodymo diskriminuoti faktas buvo. Skundžiamas asmuo turi įrodyti, kad lygių galimybių principas nebuvo pažeistas.

Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos, viešojo transporto objektų, skirtų keleiviams aptarnauti, ir jų infrastruktūros, informacinės aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai (Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalis).

Konkretūs reikalavimai viešiesiems statiniams nustatyti Reglamente.

Pažymėtina, jog, pagal Reglamento 1-o priedo 2 punkto nuostatas, administracinės paskirties pastatai, prie kurių priskirtinas ir Teismo pastatas, yra įtraukti į žmonių su negalia svarbių statinių sąrašą³.

Pagal Reglamento 59-tą punktą, asmenims su negalia svarbiuose negyvenamuosiuose pastatuose turi būti užtikrinta galimybė savarankiškai į juos patekti, laisvai judėti ir naudotis visomis pagrindinėmis ir pagalbinėmis lankytojams skirtomis patalpomis. Tokiuose pastatuose asmenims su negalia turi būti pritaikytas pagrindinis įėjimas į pastatą, visos pagrindinės paskirties patalpos ir lankytojų aptarnavimui skirtos patalpos, taip pat patekimui į šias patalpas skirti praėjimai, koridoriai, holai ir pan. Pandusams taikomi reikalavimai yra įtvirtinti Reglamento 116–119 punktuose.

---

³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. 289 patvirtintas Statybos techninis reglamentas STR 1.01.09:2003 „Statinių klasifikavimas pagal jų naudojimo paskirtį“.

Reglamente nustatyti reikalavimai yra taikomi rengiant statinių, nurodytų Reglamento 1-ame priede, statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus, kapitalinio remonto aprašą, paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą arba keičiant statinių paskirtį.

Kaip nurodo Teismas savo Rašte, Teismo senojo pastato dalyje (nerekonstruotoje) pakeliui į raštinę yra laipteliai ir ant jų įrengtas pandusas, neatitinkantis Reglamento reikalavimų – per status. Rašte taip pat nurodoma, kad Teismo pastatas yra statytas 1968 metais ir nuo to laiko nebuvo atlikta jo senosios dalies viešųjų patalpų kapitalinis remontas arba rekonstrukcija. Taigi Teismo pastato statybos metu Reglamento nuostatos dėl pastato pritaikymo asmenų su negalia poreikiams nebuvo taikomos.

Pabrėžtina, jog tiek Konvencija, tiek Lygių galimybių įstatymas įpareigoja paslaugų teikėjus užtikrinti, kad jų teikiamomis paslaugomis galėtų be apribojimų naudotis visi asmenys, nepriklausomai nuo jų negalios. Tuo atveju, kai paslaugos teikimas yra neatsiejamas nuo paslaugos teikimo vietos, tam, kad teikiamos paslaugos būtų prieinamos visiems asmenims, būtina tinkamai pritaikyti pastatus, kad jais galėtų be kliūčių naudotis paslaugas gaunantys asmenys. Ši pareiga galioja tiek naujai statomų, tiek jau pastatytų statinių savininkams bei valdytojams.

Akcentuotina, jog tokia situacija, kuomet judėjimo negalią turintys asmenys negali laisvai judėti Teismo pastato viduje, pažeidžia Konvencijos nuostatas, įtvirtinančias pareigą valstybėms, šios Konvencijos dalyvėms, užtikrinti asmenims su negalia sąlygas savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, taip pat užtikrinti visuomenei svarbių objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą bei nebūti diskriminuojamiems vartotojų teisių srityje.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, konstatuotina, jog asmenims su negalia, besinaudojantiems administracinės paskirties pastatu – Teismo pastatu – nėra sudaromos sąlygos laisvai judėti Teismo pastato viduje dėl jame esančio stataus panduso. Dėl to yra pažeidžiama Lygių galimybių įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinta pareiga visiems vartotojams sudaryti vienodas sąlygas gauti tokias pačias paslaugas bei sudaromos sąlygos diskriminuoti asmenis, turinčius judėjimo negalią.

Pažymėtina, jos Teismas, Rašte teikdamas paaiškinimas dėl šio tyrimo esmės, nurodė, kad nuovaža (pandusas) žmonių su judėjimo negalia poreikiams nėra (nebuvo) tinkamai pritaikyti dėl nepakankamo finansavimo. Teismo Rašte teigiama, jog, tik esant pakankamam finansavimui bei rekonstruojant pastatą, bus įvykdyti būtini reikalavimai tinkamai nuovažai įrengti. Atsižvelgiant į tai, jog Nacionalinė teismų administracija, kaip teismus ir teismų savivaldos institucijas aptarnaujanti biudžetinė įstaiga, kuriai, be kitų funkcijų, priskirta organizuoti ir užtikrinti, kad teismai reikiamu

ilgalaikiu turtu, inventoriumi ir paslaugomis būtų centralizuotai aprūpinami; analizuoti teismų darbo sąlygas, teikti Teisėjų tarybai pasiūlymus dėl jų gerinimo (Lietuvos Respublikos nacionalinės teismų administracijos įstatymo 1 str. 1 p., 2 str. 1 d. 6 p., 15 p.), tikslinga su šiuo sprendimu supažindinti Nacionalinę teismų administraciją.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 16 straipsniu, 17 straipsniu, 29 straipsnio 2 dalies 3 punktu, 30 straipsnio 3 dalimi,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Siūlyti Teismui sudaryti sąlygas asmenims su judėjimo negalia laisvai judėti Teismo pasato viduje, ir, nepaisant jų negalios, gauti Teisme teikiamas paslaugas.

2. Įpareigoti Teismo vadovą išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą informuoti Lygių galimybių kontrolierių per 30 dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

3. Su sprendimu supažindinti Pareiškėją, Teismo vadovą, Nacionalinę teismų administraciją.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos administracinių ginčų komisijai (Vilniaus g. 27, 01402 Vilnius) arba apygardos administraciniam teismui.

Seimo kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė